

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

תיק 1027008/7

כ"ה

בבית הדין הרבני האזורי תל אביב יפו

לפני כבוד הדיינים:

הרב צבי בירנבאום – אב"ד, הרב אריה אוריאל, הרב נפתלי הייזלר

המבקש: פלוני (ע"י באת כוח עו"ד ליאת שקלרז)

נגד

המשיבה: פלונית (ע"י בא כוח עו"ד אריה לוי)

הנדון: דוקטורינת הפורום הנאות בניגוד לחוקי הסמכות הכלליים

### פסק דין

בפני בית הדין בקשת האב לחתום על צו לרישום הבן [מ] לבית הספר בבודפסט. האב מתגורר שם עם הבן הגדול [ד] שעבר אליו ולומד בבית הספר הנ"ל.

מאידך האם מבקשת שהבן הנמצא בישראל מחודש יולי, 2020 יחזור להתגורר במקום מגוריה בווינה, ובמשמורת שלה כפי שנקבע בהסכם הגירושין, שקיבל תוקף בתאריך 13.09.2016.

#### הרקע לתביעה

הצדדים נישאו בשנת 2007 לאחר תום הליך הגיור של האישה. לצדדים 3 ילדים שעברו הליך גיור בהיותם קטינים. הוגשו תעודות ההמרה של האם והקטינים. הבן [מ] נולד בתאריך 04.03.2007. בתאריך 14.09.2016 אושר הסכם הגירושין בבית הדין ובאותו היום סודר הגט. הצדדים הגיעו לדיון בבית הדין מחו"ל האם מוינה והאב מבודפסט. בדיון קודם התברר כי הצדדים עזבו את הארץ סמוך למועד הנישואין בשנת 2007. (דיון מתאריך 18.11.2015 שורה 55) ומאז הם לא גרים בארץ.

האם מתגוררת בווינה שנים רבות והאב בבודפסט.

הבן הגיע לישראל בחופש הגדול בחודש יולי, 2020 ונמצא בארץ עד היום ומחכה לאישור להעביר אותו ללמוד בבודפסט. לאחרונה הוא לומד בבית הספר בישראל.

בתאריך 21.09.2020 נפתחה תביעת האב לרישום הבן ללימודים בבודפסט.

בתאריך 21.09.2020 בית הדין הורה להעביר את הבקשה לתגובת האם ולהמציא אישור מסירה כדין.

בתאריך 11.10.2020 התקבלה תשובת האם ובה התנגדה לבקשת האב וביקשה מבית הדין לעזור לה להחזיר את הבן אליה הביתה לווינה.

בהחלטת בית הדין מתאריך 13.10.2020 נקבע:

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

בית הדין מבהיר בזאת כי השיקול המרכזי בהחלטות בית הדין הוא טובת הילד בלבד. אין ספק כי ילד שאיננו רשום בשום מסגרת חינוכית זהו מצב לא ראוי. ויש לקבל החלטה בזמן קרוב. אך לפני קבלת החלטה על מקום הלימוד של הבן יש לשמוע את טענות ההורים ובמידת הצורך גם לשמוע את עמדת הבן.

לאור האמור לעיל מחליט בית הדין:

1. יש לקבוע מועד לדיון בהקדם האפשרי.
2. מאחר והאם לדבריה איננה יכולה להגיע לדיון בזמן הקרוב. בית הדין סבור שאין להמתין עד שהאם תוכל להגיע לדיון ולטובת הקטין יש לקבל החלטה בפרק זמן קצר. על כן על האם למנות לה עו"ד שיוכל לייצג אותה בבית הדין.
3. יש לשקול אפשרות אחרת לקיים דיון באמצעות סקייפ או זום.
4. על באת כוח התובע להעביר החלטה זו לידי המשיבה ולצרף אישור מסירה.
5. על המשיבה להגיב תוך 5 ימים על ההחלטה.
6. על המשיבה לצרף כתובת דואר אלקטרוני להעברת כתבי בית הדין.
7. על התובע להגיב תוך 5 ימים על האמור בסעיף 3. באת כוח האב הגישה בקשה לקיים דיון דחוף ולשמוע את הקטין. בתאריך 15/10/2020 קבע בית הדין דיון דחוף וכך נאמר בהחלטת בית הדין: בפני בית הדין בקשת באת כוח המבקש מתאריך 14.10.2020 שכותרתה כדלהלן: בקשה בהולה לקביעת דיון לשמיעת הקטין. לאחר העיון בבקשה מוחלט כדלהלן: בית הדין קובע מועד לדיון ביום חמישי ד' חשוון תשפ"א (22.10.2020) בשעה 11:00 באולם 305. על באת כוח המבקש להעביר לידיעת האישה על קיומו של הדיון מיד עם קבלתו. על האישה להופיע לדיון או לחילופין לדאוג לייצוג מטעמה. לאחר שישמעו טענות ההורים ישמע בית הדין את הקטין בנוכחות עו"ס מיחידת הסיוע שע"י בית הדין. בבית הדין התקיימו שני דיונים:

בדיון הראשון בתאריך 22.10.2020 הופיעה באת כוח האב. בית הדין שוחח עם האב באמצעות תוכנת זום. האם לא הופיעה לדיון ולא שלחה עו"ד לייצגה. לאחר מכן העו"ס ביחידת הסיוע נפגשה עם הבן [מ] ובהמשך הצטרף דיין מדייני ההרכב לשיחה. לאחר הדיון ניתנה החלטה:

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

התקיים היום דיון בבית הדין בבקשת האב המתגורר בכודפסט להעביר את הבן [מ] אליו ולרשום אותו ללימודים בבית הספר בכודפסט. עד עכשיו התגורר הבן בוינה עם אימו ולמד בבית הספר במקום.

לדיון הופיעה באת כוח האב. האב לא הופיע לדיון מאחר וגם אם היה מגיע לארץ עפ"י הוראות משרד הבריאות היה עליו להיכנס לבידוד ל-14 יום וממילא לא היה מגיע לדיון.

האם המתגוררת בוינה הוזמנה לדיון ובית הדין הורה לה לדאוג לייצוג משפטי. לבית הדין הוצג אישור מסירה שכל החלטות בית הדין הגיעו אליה.

האם לא הגיעה ולא דאגה לייצוג משפטי. היא ויתרה על זכותה להתייצב לדיון או לשלוח מייצג.

בית הדין שמע את האב באמצעות תוכנת זום ואת באת כוחו. וטענותיהם מופיעים בפרוטוקול.

לאחר מכן נערכה פגישה עם הבן [מ] ועו"ס ביחידת הסיוע לפגישה הצטרף החתום מטה. בפגישה הביע הבן עמדה חד משמעית על רצונו לעבור לאב לכודפסט.

להלן החלטת בית הדין:

1. הדיון נערך בפני דיין יחיד. להחלטה זו דרוש הרכב מלא.

2. בית הדין קובע מועד נוסף לדיון ליום שלישי ט' חשוון תשפ"א (27/10/2020) שעה 9:45.

3. על באת כוח התובע להעביר מיד החלטה זו לידי האם.

4. בית הדין מאפשר לאם להגיב תוך 48 שעות.

הדיון השני התקיים בתאריך 27.10.2020. לדיון הופיעו באת כוח האב ובא כוח שנתמנה ע"י האם.

בדיון טען בא כוח האם כי לבית הדין אין סמכות לדון בבקשה מאחר והאם לא נתנה סמכות לבית הדין לדון והפורום הנאות לדון במשמורת הבן הוא באוסטריה. מאידך באת כוח האב דחתה את טענות בא כוח האם וטענה כי יש לבית הדין סמכות לדון והאישה נתנה סמכות לבית הדין במייל שהיא שלחה.

לאחר הדיון הוחלט על הגשת סיכומים ע"י באי כוח הצדדים בשאלה האם יש לבית הדין סמכות לדון בבקשת האב ומהו הפורום הנאות לדון בתביעת האב.

### סיכומי בא כוח האם

לטענת בא כוח האם אין לבית הדין סמכות לדון ברישום הבן לבית הספר בכודפסט מהנימוקים הבאים:

1. האם לא הקנתה סמכות לבית הדין. המייל ששלחה האם ובו היא בקשה מבית הדין לעזור לה להחזיר את הבן הביתה, אינו הקנאת סמכות אלא בקשת עזרה כמו שהיא פנתה לשגרירות ישראל ולחברות התעופה שלא יאפשרו לבן לטוס לישראל.

2. על פי תקנה י"ד לתקנות הדיון האם טענה לחוסר סמכות בדיון הראשון שבו הופיע בא כוחה. (אמנם זה לא היה הדיון הראשון אך היא לא הספיקה לשלוח מייצג לדיון הראשון).

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

3. אין לבית הדין סמכות נמשכת לדון במשמורת הקטינים מאחר וההסכם הובא לבית הדין ואושר ללא דיון. לא מתקיים כאן "דן ופסק" שהוא התנאי לסמכות נמשכת.
4. בהסכם הגירושין נקבע כי המשמורת נתונה לאם המתגוררת בווינה וכל העניינים הקשורים בגירושין יהיו כפופים לדין האוסטרי. לכן הדיון בשינוי המשמורת של הבן צריך להיות באוסטריה על פי הדין האוסטרי, ושם יוכלו לברר מהי טובת הקטין.
5. בפסק הדין שצורף על הבן הגדול [ד] בו קבע בית המשפט בווינה כי אין לו סמכות לדון מכיוון שהבן [ד] אינו אזרח אוסטרי ולא גר באוסטריה ולא מתכוון לגור באוסטריה. אם כל הפרטים לא מתקיימים אז אין לבית המשפט שם סמכות אך במקרה הנידון לפנינו הבן [מ] לא מתגורר כרגע באוסטריה שלא בהסכמת האם אך עליו לשוב להתגורר שם כיון שהוא במשמורת האם ולכן הסמכות נתונה לבית המשפט בווינה.
6. לסיכומים צורפה חוות דעת של מומחה לדין הזר התומכת בטיעוני האם.

### סיכומי באת כוח האב

1. האם נתנה סמכות לבית הדין במייל ששלחה לבית הדין ובו. די בהסכמה מכללית למתן סמכות (בג"ץ 141/71, הספל).
2. האם חתמה על כתבי בית הדין ידעה על הדיון הראשון לא הופיעה ולא שלחה ייצוג.
3. בית הדין דן ופסק ולכן יש לבית הדין סמכות נמשכת. התקיימו דיונים לפני אישור הסכם הגירושין בתביעות הגירושין ושלוש הבית של הצדדים. טענת המשמורת כרוכה בטבעה בתביעת הגירושין.
4. הסכם הגירושין קובע כי העניינים הכספיים ידונו לפי החוק האוסטרי, ולא מוזכר שם שהמשמורת תידון שם. ולכן אין לבית המשפט האוסטרי סמכות לדון, הקטין אינו אזרח אוסטרי אינו מתגורר באוסטריה ואינו מתכוון לחזור לשם.
5. טובת הקטין כי בית הדין בארץ ידון בבקשת האב. הצורך לדון בקטין התעורר בישראל. יש לישראל סמכות בינלאומית לדון במשמורת הקטין אם יש צורך. (חוק הכשרות המשפטית והאפוסטרופוסות סעיף 76(2) ובג"ץ 1073/05). הבן הופיע בבית הדין ונשמעה דעתו ביחידת הסיוע ובפני אחד הדיונים שהוא מסרב לחזור לאימו. הקטין שוהה כבר 5 חודשים בארץ. האמא ניתקה מגע איתו ולא פנתה לערכאה אחרת להחזירו לווינה.
6. באת כוח האב צירפה חוות דעת מעו"ד אוסטרי המצדד בעמדה של האב כנ"ל.

### תגובת בא כוח האם לסיכומי באת כוח האב

- בא כוח האם חזר על טענותיו וטען כי הסכם הגירושין בין הצדדים קבע כי גם נושא המשמורת ידון לפי החוק האוסטרי.
- הבן [מ] בן 13 ואינו יכול להחליט על המשמורת המועדפת עליו, רק בית המשפט שם מוסמך לקבוע את המשמורת. חוות הדעת שצורף האב מוטעית כיון ששם מדובר על ילד בן 14 שמתחשבים בדעתו והבן [מ] רק בן 13.

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

### דיון והכרעה

באי כוח הצדדים חלוקים בשאלה מהו הפורום הנאות שידון בבקשת האב לרישום הבן במקום מגורי האב בבודפשט. ברור שהחלטה זו משנה את המשמורת של הקטין שהיה עד עכשיו בבית אמו בווינה. הצדדים מתגוררים באירופה משנת 2007.

### השאלות העומדות לדיון הם:

1. האם במייל ששלחה האם ובו היא מבקשת את עזרת בית הדין להחזיר את הבן אליה יש משום קבלת סמכות.
2. לאחר שהצדדים התגרשו לאחר מספר דיונים ולבסוף בהסכם גירושין, האם יש לבית הדין סמכות נמשכת לדון.
3. לפי הסכם הגירושין שקבע שהגירושין וכל הכלול ידונו לפי החוק האוסטרי, האם זה כולל גם את הדיון בשינוי המשמורת.
4. מהו הפורום הנאות לדון בתביעה זו בארץ או בווינה. האם השיקול של טובת הקטין שהוא השיקול המרכזי בקביעת המשמורת יכול לקבוע את מיקום הדיון. כאשר הקטין נמצא בארץ ואינו רוצה לחזור לבית אמו. או עדיף לדון במקום מושבו הקבוע של הקטין.

### הכרעת הדין

#### א. קבלת סמכות

האם פנתה לבית הדין באמצעות המייל. באימייל שכתבה היא מבקשת עזרה מבית הדין להשיב את הבן אליה.

בא כוח האם טוען כי אין בפניה זו בכדי הסכמה לסמכות, שהרי האם שלחה מיילים דומים לרשויות נוספות כגון רשות ההגירה והמשטרה.

בית הדין אינו מקבל את עמדת בא כוח האם. פניה לרשות שאינה רלוונטית להליך משפטי כגון חברות תעופה וכדומה, אינה גורעת ממשמעות פניה לרשות משפטית, ובמקרה הזה – לבית הדין. מובן כי פנייה לבית הדין לעזרה היא קבלת סמכות מאחר ובלי לקבל את סמכות בית הדין כיצד חשבה האישה שבית הדין יוכל לעזור לה.

אין נפקותא לאופן בו נעשתה הפניה. בבג"ץ (141/71 הספל) נקבע כי הסכמה לסמכות יכול שתינתן מכללא, גם בשתיקה. כמו כן נקבע כי יש להעלות את טענת חוסר הסמכות בדיון הראשון שיתקיים, כל שעל בית הדין לבדוק האם ההסכמה ניתנה בהיסח דעת, שכן הסכמה תוך היסח דעת אינה הסכמה.

פנייתה של האם לכמה רשויות מעידה כי לא פעלה בהיסח דעת, אלא חיפשה את הנתיב הנכון שיכול לטפל בבקשתה, ובמסגרת זו פנתה אף לבית הדין.

האם ידעה על מראש על הדיון הראשון שנקבע לא שלחה מייצג או מייל להודיע כי היא מתנגדת לקיום הדיון בבית הדין או בקשה לדחיית הדיון עד שתמצא לה מייצג.

לאור האמור, בית הדין קובע כי הסמכות מצידה של האישה לדון במקום מושבו של הבן נתונה לבית הדין.

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

עד כאן עסקינן בשאלה האם יש קבלת סמכות של בית הדין על ידי האם, בפעולות שנעשו על ידה.

מכאן ואילך נדון מהפך החוקי האם יש לבית הדין את הסמכות לדון בעניינים מסוג אלו.

### ב. סמכות נמשכת

בית הדין אינו מקבל את עמדת באת כוח האב הטוען לסמכות נמשכת הואיל והתקיימו שני דיונים קודם שהושג הסכם בין הצדדים. וזאת מכיוון שהנושא בו דן בית הדין הוא הגירושין והכתובה, ותביעת שלום בית שפתח האיש, ואילו נושא משמורת הילדים, שהוא הנושא הנידון לפנינו כעת, לא נידון כלל בדיונים לפני בית הדין.

לאחר הדיון ניתנה ההחלטה שהצדדים ינהלו ביניהם מו"מ, לא ניתנה החלטה על תביעת הגירושין.

בדיון שהתקיים בתאריך 13.09.2016 הביאו הצדדים הסכם מוכן (מתורגם לעברית) ובו הוחלט על הגירושין משמורת מזונות ועוד. בדיון לא נזקק בית הדין לדון ולהכריע בשאלת המשמורת או בכל סעיף אחר בהסכם, אלא נוכח שהצדדים הבינו את ההסכם וחתמו עליו, לאחר מכן ניתן תוקף משפטי להסכם.

בית הדין מעיר כי דיון שהסתיים בהסכם גירושין, ללא שבית הדין הוזקק לפסק דין, יש בו כדי ליצור סמכות נמשכת, אולם רק בנושאים שנידונו בדיון.

לאור האמור, מחליט בית הדין כי הסמכות לדון בתביעת האב נתונה לבית המשפט בווינה.

### ג. הסכם הגירושין

בהסכם הגירושין נקבע :

1.1 ארץ המגורים הטבעית של האישה היא אוסטריה.

1.2 בהתאם לאמור... בני הזוג קובעים כי הגירושין וכל תולדה ותוצאה (כולל כספית) שלהם (כגון דמי מזונות) כולל ניהול וחלוקת הנכסים של חיי הנישואין... יהיו כפופים לדין האוסטרי.

...

הורים/ילדים

3.1 המשמורת כלומר הזכות לדאוג לטפל לחנך לייצג ולנהל נכסים... של הילדים המשותפים [...] תינתן אך ורק לאישה

בסעיף 3.1 נקבע בבירור כי המשמורת של הקטינים ובכללם הבן [מ] שענינו נידון בפנינו הוא אצל האם בווינה ועליה לדאוג לטפל ולחנך את הקטינים.

בפועל הבן התגורר עם אימו מאז 2007 בווינה והתקיימו הסדרי שהות עם האב בווינה ובמקום מגוריו בבודפשט. אין ספק כי הבקשה לרישום הקטין בבית ספר בבודפשט אצל האב היא בקשה לשינוי משמורת בניגוד להסכם הגירושין.

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

הבן הגיע לארץ בחודש יולי, 2020 בטיסה ללא הסכמת האם. ומאז הוא שוהה כאן ומסרב לחזור לאמו לוינה ומעונין לעבור לבודפשט לאביו.

העולה מההסכם כי המשמורת נקבעה אצל האם באוסטריה. הבן [מ] יליד [...] עדיין קטין ועליו להיות עפ"י ההסכם במשמורת האם.

### ד. הפורום הנאות וטובת הקטין

יש לשקול מהי טובת הקטין הנמצא כיום בארץ ללא הוריו ומתגורר אצל סבתו ולא רוצה לחזור לאמו לוינה אלא לעבור לאביו.

בחוק הכשרות המשפטית בסעיף 76(2) העוסק בסמכות בינלאומית נקבע.

### (2) לפעול לפי הפרק השני עד השלישי לחוק זה בכל מקרה שהצורך לעשות כן התעורר בישראל

סעיף זה תלוי בשיקול דעתו של בית הדין.

לפי זה, הצורך לדון ברישום הקטין התעורר בישראל, יש לדון האם נכון לדון כאן בתביעת האב. יש לציין כי האם המשמורתית התנגדה לבואו לישראל ופנתה גם לחברות תעופה ושגרירויות ישראל לא לאפשר לו לטוס לארץ.

בחוק שיפוט בתי דין רבניים נקבע:

### ענייני נישואין וגירושין של יהודים בישראל אזרחי המדינה או תושביה יהיו בשיפוטם הייחודי של בתי הדין הרבניים

בחוק הותנו ארבעה תנאים: א. יהודים. ב. בישראל. ג. אזרחים. ד. או תושבים.

הצדדים שלפנינו יהודים אזרחי המדינה אך אינם מתגוררים בישראל שנים רבות.

הגדרת תושבות אינה חד משמעית והיא נתונה לשיקול דעת היושב בדין. עליו לקבוע מהו מרכז חייו של בעל הדין. מבחן התושבות ייקבע על פי הזיקות שיש לאדם אל אחת המדינות.

אם נבדוק מהו מקום מושבם הקבוע של הצדדים אין כל ספק כי מקום מושבם הקבוע של האם והבן [מ] הוא באוסטריה. בני הזוג באו להתגרש בארץ בשנת 2015-2016 וכבר אז לא התגוררו בארץ אלא בחו"ל. הצדדים עזבו את הארץ סמוך למועד הנישואין בשנת 2007, הקטין נולד בחודש מרץ, 2007 ולמעשה מספר חודשים אחרי לידתו עבר עם אמו להתגורר בווינה, מרכז חייו אינו בארץ, כל שנות הלימודים שלו בבית הספר היו בווינה. גם הוא אינו רואה את מרכז חייו בישראל והביע את רצונו לגור עם אביו בבודפשט.

מעיון בכניסות ויציאות מישראל מתברר כי האם עזבה את ישראל בתאריך 16/9/2016 לאחר סידור הגט ומאז לא שבה לארץ. הבן [מ] מגיע לביקורים קצרים בישראל מאז שנת 2016.

בשנת 2019 שהה בישראל 30 יום, ב-2020 בחודש אפריל הגיע ל-3 ימים, ומחודש יולי, 2020 הגיע לארץ לחופשה בניגוד לדעת אמו. ומסרב לחזור לאמו.

האב הגיע לישראל בשנת 2018 חמש עשרה פעמים ושהה במצטבר תשעים ואחד ימים. בשנת 2019, שתים עשרה פעמים ושהה בסה"כ בארץ במצטבר חמישים ואחד ימים. בשנת 2020 שהה בארץ עשרים ואחד ימים. יש לציין כי לאב יש משפחה בישראל.

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

לאור האמור לעיל בית הדין קובע כי מרכז החיים של בני הזוג אינו בישראל, כך שאחד מן התנאים הדרושים לסמכות לדון לא מתקיים במקרה הנידון.

### האם קיימת סמכות לדון בישראל בהתאם לחוק הכשרות המשפטית

ועדיין יש לדון, האם מאחר שלפי הסכם הגירושין הבן צריך להיות במשמורת האם באוסטריה. ויש לדון בעניין המשמורת על פי הדין האוסטרי. האם ניתן לדון כאן לפי החוק האוסטרי וזאת מאחר והבן נמצא בישראל יש סמכות לדון כאן עפ"י סעיף 76(2) לחוק הכשרות המשפטית שהובא לעיל. מהי טובת הקטין לדון כאן או באוסטריה?

החלטה זו תלויה בשיקול דעת של בית הדין.

בית הדין סבור שלטובת הקטין יש לדון במשמורת בווינה. הנימוק לכך הוא כיוון שאם היתה מתעוררת שאלת משמורת על קטין שהוריו מתגוררים בארץ, בית הדין היה מוציא צו לתסקיר לקבלת המלצות למשמורת והעו"ס תבקר בבית ההורים תשמע את עמדתם מכלי ראשון תקבל דו"ח על מצבו הלימוד והחברתי בבית הספר, ולאחר מכן תיתן את המלצותיה. ובמידת הצורך תוזמן העו"ס לחקירה בבית הדין.

במקרה שפנינו אין אפשרות להוציא כאן צו לתסקיר באוסטריה. יש לערוך את התסקיר במקום מושבם הקבוע של האם המשמורנית בווינה מאז 2007 ורק שם יוכלו לבדוק את טיב קשרי הבן עם אמו ואביו, את מצבו הלימודי והחברתי ולאחר מכן לקבל המלצות על המשך משמורת הקטין. לכן יש להעביר את הדיון לבית המשפט באוסטריה עפ"י הסכם הגירושין, ולטובת הקטין.

בבג"ץ (8754/00), סעיף ו(2) נקבע כי:

בין השיקולים הרלוונטיים לעניין הפעלת דוקטרינת הפורום הנאות, נהוג למנות את מקום מושבם של הצדדים והמקום שבו הם מנהלים את חייהם או את עסקם, גישה למקור הראיות, האפשרות לחייב עדים להעיד בבית-המשפט, ההוצאות הכרוכות בהבאת עדים וכיו"ב. דומה כי קשיים באכיפה עשויים אף הם להוות שיקול רלוונטי במכלול השיקולים לעניין התאמת הפורום.

יכולת אכיפה צריכה להיות גורם משמעותי בהחלטה בדבר הפורום הנאות, המקום שהדיון נסוב על משמורת הילדים או מזונותיהם, שהרי טובת הילדים וזכויותיהם מהווים גורם ראשון במעלה. קשיים באכיפה עלולים לגרום חסרון בצרכי הילדים.

גישה דומה לגישה בה נקטנו עד כה, עולה מדברי השופטת ד. ביניש בבג"ץ הנ"ל:

"... נפסק כי כאשר מתעוררת שאלה של ברירת מקום שיפוט, על בית-המשפט לשקול אם הפורום המקומי הוא "הפורום הטבעי (Natural Forum), או שמא קיים פורום טבעי זר, בעל סמכות לדון בתובענה. קביעת "טבעיות הפורום" היא שאלה שבשיקול-דעת, ועל בית-המשפט להפעילו על-פי קריטריונים מקובלים ובהתחשב במכלול הנסיבות, הציפיות והאינטרסים הרלוונטיים לעניין (ראו ע"א 300/84 הנ"ל [23], בעמ' 377-378, 385). הפורום הנאות לדיון יהיה זה שאליו מובילות מרב הזיקות הרלוונטיות, ושהוא בעל הקשר האמיתי, המשמעותי והמהותי למקרה נושא הדיון (ע"א 2705/91 הנ"ל [35], בעמ' 569; רע"א 2705/97 הגבס א' סיני (1989) בע"מ נ [37], *The Lockformer Co.* [37], בעמ' 113-114 עם השיקולים



# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

הרלוונטיים נהוג למנות את מקום מושבם של הצדדים והמקום שבו הם מנהלים את חייהם או את עסקם, גישה למקור הראיות, האפשרות לחייב עדים להעיד בבית-המשפט, ההוצאות הכרוכות בהבאת עדים ועוד.

באי כוח הצדדים צרפו פסק דין מבית המשפט באוסטריה בהקשר לבן הגדול [ד] ובו נפסק כי אין להם את הסמכות לדון בקביעת המשמורת שלו מאחר והוא לא אזרח אוסטרי לא מתגורר ולא מתכונן לחזור לאוסטריה. אין וויכוח על כך כי הבן אינו אזרח אוסטרי וכרגע אינו מתגורר באוסטריה. הוויכוח הוא לגבי הפרט השלישי בפסק הדין הנ"ל בו נאמר כי הבן אינו מתכונן לחזור ולהתגורר שם. בא כוח האם טען כי רק בהצטרף שלושת הפרטים הנ"ל אין לבית הדין שם סמכות. אך במקרה של [מ] שהוא רק בן 13 עליו להתגורר במשמורת אמו בווינה וזה לא תלוי ברצונו. בא כוח האב טענה כי הבן איננו מתכונן לחזור לאוסטריה ולכן אין סמכות לבית המשפט שם לדון במשמורת שלו.

לאחר העיון סבור בית הדין כי אין להביא ראיה מפסק הדין הנ"ל מאחר ו[ד] היה בן 16 ויש לו עמדה בקביעת המשמורת וזאת בניגוד ל[מ] בן ה-13 שצריך להיות במשמורת האם, ואין זה תלוי בדעתו האם הוא מתכונן לחזור ולגור באוסטריה.

### לסיכום :

1. מצד אחד, האם נתנה סמכות עקרונית לבית הדין לדון, אבל מאידך אין לבית הדין סמכות נמשכת בעניין המשמורת, הואיל והנושא לא נדון בשעתו.
2. מרכז חייהם של ההורים והקטין הוא בחו"ל משנת 2007. שם הם מנהלים את חייהם. הבן כל שנותיו התחנך בווינה. האב מנהל את עסקיו בהונגריה. אין להם זיקה או חזקה לישראל. ולכן אין סמכות לבית הדין לדון על פי חוק שיפוט בתי הדין הרבניים.
3. הסכם הגירושין קבע את משמורת הקטינים אצל האם והדין יקבע על פי הדין האוסטרי.
4. טובת הקטין והפורום הנאות לדיון בתביעת האב היא באוסטריה.
5. הקטין הופיע ביחידת הסיוע לפגישה עם העו"ס ולפגישה הצטרף דיין, בפגישה נוכח בית הדין בנער מבין שהביע דעה ברורה שהוא לא רוצה לחזור להתגורר עם אימו אלא לעבור להתגורר עם אביו בבודפשט.

לאור כל האמור לעיל מחליט בית הדין כי סמכות השיפוט בתביעת האב נתונה לבית המשפט האוסטרי.

ניתן ביום כ"א בכסלו התשפ"א (07/12/2020).

הרב נפתלי הייזלר

הרב אריה אוריאל

הרב צבי בירנבאום – אב"ד

העתק מתאים למקור  
רפאל כהן, המזכיר הראשי

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

נחתם דיגיטלית ע"י הרב אריה אוריאל בתאריך 07/12/2020 17:44